

Groningen, 16 mei 2014

Persbericht

Aardbevingen in Groningen leiden tot politieke breuklijn

Hebben aardbevingen invloed op stemgedrag? Die vraag staat centraal in het onderzoek van Simon Otjes en Gerrit Voerman van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen van de Rijksuniversiteit Groningen, uitgevoerd in opdracht van het speerpunt Sustainable Society. Hoewel de verschuivingen bij de gemeenteraadsverkiezingen in de getroffen gemeenten minimaal waren, constateert Otjes dat er onderhuids een politieke breuklijn in de maak is. “Kiezers die een aardbeving hebben meegemaakt stemmen vaker op lokale partijen of – en dit was een verrassing - D66.”

De meest opvallende uitkomst van het onderzoek naar het stemgedrag onder kiezers in het aardbevingsgebied betreft volgens Otjes D66. “Kiezers die een aardbeving hebben meegemaakt stemden twee keer zo vaak op deze partij als kiezers die geen aardbeving hebben ervaren. Als je de lokale verkiezingsprogramma’s van de landelijke partijen bekijkt, zie je dat D66 veel meer aandacht besteedt aan de aardbevingsproblematiek dan andere landelijke partijen en zelfs lokale partijen. Je hoort vaak dat mensen niet de moeite nemen om programma’s te lezen, maar blijkbaar doen ze dat wel als er echt iets aan de hand is.”

Lokaal wantrouwen

De keuze voor lokale partijen onder deze kiezers had Otjes wel verwacht: “Kiezers die een aardbeving hebben meegemaakt, koesteren vaak een groot wantrouwen richting de landelijke politiek. Ze identificeren zich met hun regio: zij voelen zich vaker Groninger, Fries of Drent, ze zijn vaker van partij gewisseld bij de verkiezingen en ze stemmen vaker op een lokale partij. Deze kiezers geven aan dat zij het gevoel hebben dat de landelijke politiek hen niet serieus neemt en dat zij zelf de nationale overheid niet kunnen beïnvloeden. Dat wantrouwen wordt versterkt door de aardbevingen en de manier waarop de overheid in hun ogen hiermee omgaat.”

Kiezerspotentieel

Met het oog op de Provinciale Statenverkiezingen van 2015 ziet Otjes een electoraal potentieel voor partijen die niet alleen het wantrouwen onder deze kiezers mobiliseren, maar ook in staat zijn met programmatische oplossingen te komen. “Een partij waarmee de wantrouwende kiezers zich kunnen identificeren én die hen perspectief biedt. Landelijke partijen kunnen die rol spelen als ze aandacht aan de problematiek besteden in hun provinciale verkiezingsprogramma’s, maar zullen minder appelleren aan het wantrouwen dat er leeft. Lokale partijen spelen juist daarop in.”

Duurzame democratie

Het wantrouwen dat onder een deel van de kiezers leeft, is zorgwekkend, meent Otjes: “In een duurzame democratie is het van belang dat burgers vertrouwen hebben in de politiek en het gevoel hebben dat de overheid het beste met hen voor heeft. Dat is hier duidelijk niet het geval. Aardbevingen hebben grote invloed op hoe mensen zich voelen: ze geven aan dat ze last hebben van stress, angst en een

gevoel van machteloosheid. Als de aardbevingen aanhouden en de overheid niet met goede oplossingen komt, kan het wantrouwen toenemen en dat is voor een duurzame democratie geen goede zaak.”

Sustainable Society

Het onderzoek van Otjes is uitgevoerd en gefinancierd door het speerpunt Sustainable Society. Met dit thema wil de RUG een actieve bijdrage leveren aan het bevorderen van een duurzame samenleving in balans door middel van fundamenteel, multidisciplinair onderzoek.

Noot voor de redactie

Onderzoeker: Simon Otjes, Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen, telefoon: 06 50 495 439, e-mail: simon@simonotjes.nl.

Sustainable Society: telefoon 050 363 6917, website www.rug.nl/sustainablesociety, e-mail sustainablesociety@rug.nl.